

Vážený pán predseda Národnej rady Slovenskej republiky,

vážená pani vicepremiérka a páni ministri,

Excelencie,

vážený pán predseda Slovenskej akadémie vied a zástupcovia zahraničných akadémií vied,

vážené vedkyne, vedci, pracovníčky a pracovníci Slovenskej akadémie vied,

ctení hostia,

dovoľte mi, aby som Vám zablahožerala k sedemdesiatemu výročiu od založenia Slovenskej akadémie vied. Inštitúcie, ktorá zastrešuje špičkové vedecké pracoviská a vedecké tímy a predstavuje základňu vedeckého bádania a vzdelanosti na Slovensku.

Pre inštitúciu, ktorá sa upísala takýmto trvalým hodnotám, nie je sedemdesiat rokov veľa. Naše znalosti sa však v priebehu posledných siedmich desaťročí rozšírili nevídanim tempom. Podpísal sa pod to okrem iného aj rozvoj informačných technológií, ktoré jednak iniciovali pokrok v mnohých ďalších odvetviach, samy osebe však tiež predstavujú významný míľnik ľudského rozvoja.

Ľudské poznanie dnes preniká do oblastí, kam pred sedemdesiatimi rokmi nemalo prístup. Odkrývame nové rozmery v štruktúre hmoty, dotýkame sa vzdialených hlbín vesmíru. Dokážeme liečiť nedávno neliečiteľné choroby, využívame čoraz progresívnejšie materiály a technológie. Rozvoj humanitných a spoločenských vied nám zase lepšie pomáha pochopiť smerovanie našej spoločnosti a rozvíjať ju v mnohých rozmeroch.

K tomuto poznaniu zásadnou mierou prispieva práve SAV, ktorá sa navyše popri základnom i aplikovanom výskume v rámci vlastných vedeckých projektov podieľa aj na zahraničných programoch a na vzdelávaní študentov. S príbehmi a s prácou viacerých z vás sa stretávam pri udeľovaní najvyšších štátnych vyznamenaní.

Úspešné pôsobenie vás, vedeckej obce, váš obrovský prínos pre našu krajinu, zaväzuje nás, ústavných činiteľov, aby sme sa snažili vytvárať čo najlepšie podmienky pre rozvoj vzdelania a vedy. Verím, že sa s takýmto cieľom po voľbách stotožní každá vláda schopná myslieť na budúcnosť a záujmy našej krajiny.

Závratné tempo vývoja informačných technológií, ktoré som spomenula v úvode však, bohužiaľ, nie je len hybnou silou poznania, ale podnecuje aj opačný trend – spochybňovanie vedeckých názorov aj vedou verifikovaných faktov, pohrdanie odbornými autoritami a dokonca šírenie klamstiev, dezinformácií či nenávisťi. Za zásadnú výzvu do nasledujúcich rokov preto považujem obnovenie dôvery v spoločnosti, vrátane dôvery a porozumenia medzi vedeckou a širokou laickou verejnosťou.

Smutným zistením, s ktorým sa stretávam pri rozhovoroch s našimi vzdelanými mladými ľuďmi po celom svete je, že dôvodom ich odchodov zo Slovenska alebo

dôvodom ich zotrvania v zahraničí, nie je finančné ohodnotenie, ale pracovné podmienky, a do veľkej miery nepriaznivá spoločenská klíma, netolerancia, neúcta.

Takúto hlbokú premenu nemá v moci jednotlivec. Mala by byť výsledkom širšieho spoločenského pohybu, ku ktorému môže prispieť každý z nás. Dovoľte mi teda pri tejto vzácnej príležitosti prizvať vás, špičkové slovenské vedkyne a vedcov, aby ste aktívne vstupovali do verejného diskurzu vo vážnych témach. Aby ste aj vo verejnej diskusii potvrdili, ako veľmi sa skutočné vedecké poznanie odlišuje od hlučného, ale často vplyvného diletantizmu a ignorantstva. Ponúkajte svoju expertízu pri tvorbe verejných politík a pri identifikácii najväčších civilizačných výziev, ktoré pred našou republikou stoja.

Vo vienu vašej inštitúcie je i to, že prispievate k utváraniu národnej pamäte, k rozvoju nášho kultúrneho dedičstva a k upevňovaniu pilierov našej štátnosti.

Prajem Vám veľa úspechov, pretože sú to úspechy celého Slovenska.